AQLI ZAIF BOLALAR NUTQI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

NISHONOVA ROBIYA

REJA:

- 1.I.KIRISH.

  II.ASOSIY QISM.

  MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARIDA BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISH.

  MAXSUS MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARIDA NUTQ O ‘STIRISH KURSINING MAZMUNI

- III.XULOSA.

  IV.FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- **KIRISH**

TIL HAYOTIMIZNING AJRALMAS KISMI BO‘LIB, BIZ UNGA O‘Z-O‘ZIDAN BO‘LISHI SHART BO‘LGAN NARSA SIFATIDA KARAYMIZ. TILNING O‘ZI NIMA, BIZ UNDA KANDAY SO‘ZLAYAPMIZ, BIZ KANDAY KILIB SO‘ZLASHNI O‘RGANISHIMIZ HAKIDA ESA UNCHALIK KO‘P O‘YLAB HAM O‘TIRMAYMIZ. HAMMAGA YAXSHI MA’LUMKI, TILNI O‘RGANUVCHI MAXSUS FAN BO‘LIB, UNING NOMI – LINGVISTIKADIR. USHBU FAN JADAL RIVOJLANAYOTGANI VA SHAK-SHUBHASIZ BU BORADA SEZILARLI YUTUKLARGA ERISHGANIGA KARAMASDAN HOZIRGI PAYTDA SHU RAVSHANKI, BIZ INSONIY XUSUSIYATLARNING ENG «INSONIYSI» BO‘LGAN VA USIZ INSONNING JAMIYAT A’ZOSI SIFATIDA MAVJUD BO‘LISHI MUMKIN BO‘LMAGAN TIL HAKIDA JUDA KAM BILAR EKANMIZ.

NUTKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI – MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA NUTKNI RIVOJLANTIRISHGA YO’NALTIRILGAN PEDAGOGIK FAOLIYAT KONUNIYATLARINI O’RGANUVCHI FANDIR.

ILK YOSHLARDAGI VA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR TARBIYACHISINING BOLALARGA ULARNING O‘Z ONA TILINI O’RGATA OLISH KOBILIYATI UNING KASBIY TAYYORGARLIGINING MUHIM KO‘RSATKICHI HISOBLANADI. BOLAGA TABIAT ATO KILGAN BARCHA AKLIY KOBILIYATLAR ONA TILINI O‘ZLASHTIRISH, AYNIKSA UNI MAKTABGACHA YOSHDA O’RGANIB OLISH TUFAYLI YUZAGA CHIKADI HAMDA RIVOJLANADI. BOLALARNING ONA TILIDA AVLODDAN-AVLODGA O‘TIB KELAYOTGAN XALK MA’NAVIY BOYLIKLARINI KANCHALIK MEROS KILIB OLISHLARI, TARBIYALANUVCHILARNING KELGUSIDA O‘Z DAVRINING ILMIY YUTUKLARINI O’ZLASHTIRA OLISHLARI, ULARNING INSONIYATNING ILG‘OR SHERIY VA ESTETIK IDEALLARIGA SODIKLIGI, YA’NI MUSTAKIL O‘ZBEKISTONDA DEMOKRATIK JAMIYATNING TO’LAKONLI KURUVCHILARI BO’LA OLISHLARI TARBIYACHIGA BOG‘LIKDIR.

- BOLANING JISMONIY VA PSIXIK JIHATDAN RIVOJLANISHIDA UNING SHAXSINI HOLATI VA XUSUSIYATLARI IJTIMOIY TAJRIBANI O‘ZLASHTIRISHI BILAN O‘ZGARIB BORADI. MAQSADGA YO‘NALTIRILGAN PSIXIK-IJTIMOIY KORREKSION ISHLAR JARAYONIDA BOLALAR AQLIY, JISMONIY, AHLOQIY O‘Z-O‘ZINI BOSHQARUV RIVOJLANIB BORADI, IJTMIOIY-MEHNATGA MOSLASHUV MALAKALARI SHAKLLANADI, O‘ZINING FAOLIYATINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH YUZAGA KELADI. PSIXIK-IJTIMOIY ISHLARNING BARCHA TIZIMI INTELLEKTUAL YETISHMOVCHILIKLARGA EGA BO‘LGAN BOLALARNI ATROF DUNYO HAQIQATLARIGA REBILITATSIYA QILISH VA IJTIMOIY MOSLASHTIRISHGA, UNI TENG HUQUQLI VA FAOL MEHNAT KISHISIGA AYTANTIRIB, JAMIAT HAYOTIGA, MEHNATGA MOSLASHIB, JAMIYATGA FOYDA KELTIRISHIGA QARTILADI. KORREKSION-PEDAGOGIKANING ENG MUHIM VAQLI ZAIFIFALARIDAN BIRI- PSIXIK-JISMONIY YETISHMOVCHILIKLARGA EGA BO‘LGAN BOLALARGA PEDAGOGIK TA’SIRNING SAMARASINI OSHIRISH, ULARNING BILISH FAOLIYATI VA NUTQINING POTENSIAL IMKONIYATLARINI RIVOJLANTIRISH, MUSTAQIL HAYOTGA TAYYORLASH VA IJTIMOIY MUHITGA JAMIYATNING TENG HUQUQLI A’ZOSI SIFATIDA MOSLASHTIRISHDIR. AQLIY RIVOJLANISHNING YETISHMOVCHILIGIDA ASOSIY SALBIY OMILLAR BU QIZIQUVCHANLIK (ORIYENTIROVKA) NING ZAIFLGI VA BOLANING YANGILIKNI YAXSHI O‘ZLASHTIRA OLMASLIGIDIR. BU AQLI ZAIFLIKNING ICHKI BIOLOGIK (YADROVIY) BELGISIDIR

- **MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASALARIDA BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISH.**
- 1.BOLALAR BOG'CHASIDA MAKTABGACHA TARBIYA YOSHIDAGI BOLALARGA TA'IIM VA TARBIYA BERISLIDA ENG ASOSIY VAZIFALARDAN BIRI BOLALARGA ONA TILINI O'RGATISH, NUTKINI RIVOJLANTIRISH, NUTKIY MUNOSABATGA, MUOMALAGA O‘RGATISHDIR.
NUTQO'STIRISH USLUBIYOTI PEDAGOGIK FAN BO‘LIB, MAKTABGACHA TARBIYA YOSHIDAGI BOLALARDA NUTKNI SHAKLLANTIRISHGA KARATILGAN PEDAGOGIK KONUNIYATLARNI O'RGANADI.
NUTQ O'STIRISH USLUBIYOTI FANINING ASOSIY VAZIFASI— NUTK O'STIRISH USLUBI VA USLUBIYOTLARINI, ULARNING ENG SAMARALI VOSITA- LARINI ILMIY-PCDAGOGIK ASOSLARDA ISHLAB CHIKISH VA BOLALAR BOG'CHA- LARI TARBIYACHILARINI ULAR BILAN TA’MINLASHDAN IBORATDIR. TAR- BIYACHILAR ESA O'ZLASHTIRILGAN USLUB VA USLUBIYOT YORDAMIDA BOLA¬LARDA ZANIRIY NUTKIY MALAKA VA KO'NIKMALAMI RIVOJLANTIRISHGA HARAKAT KILADILAR.
NUTQ O'STIRISH USLUBIYOTINING MAKSADI BOLALARNING OG'ZAKI NUTKINI RIVOJLANTIRISHDAN, ATROFDAGILAR BILAN NUTKIY MULOKOTDA BO'LISH MALAKASINI SHAKLLANTIRISHDAN IBORAT.
NUTQ O'STIRISH USLUBIYOTI BOSHKA XUSUSIY USLUBIYOTLAR KABI KUYIDAGI SAVOLLARGA JAVOB BERADI:
1).NIMAGA O'RGATISH KERAK (BOLALARDA KAYSI NUTKIY MALAKALARNI TARBIYALASH KERAK);
2). ҚАНДАЙ ЎРГАТИШ КЕРАК.(БОЛАЛАР НУТҚИНИ SHAKLLANTIRISHDA KANDAY SHAROIT, KAVSI USUL VA USLUBIVOTLARDAN FOYDALANISH KERAK); 3) NIMA UCHUN XUDDI SHUNDAY O'RGATISH KERAK (NUTKNI RIVOJLANTIRISH UCHUN TAKLIF ETILAYOTGAN USUTLAR NAZARIY VA AMALIY JIHATDAN KANDAY ASOSLANGAN).
NUTQ O'STIRISH USLUBIYOTI VAZIFASI O‘Z ICHIGA BIR KANCHA MAXSUS XUSUSIY VAZIFALARNI HAM KAMRAB OLGAN. JUMLADAN, BOLALAR BOG'CHASIDA BOLALAR NUTKINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA KUYIDAGI MAX¬SUS, XUSUSIY VAZIFALAR AMALGA OSHIRILADI:

- 1. BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH, NUTKINI O'STIRISH, BOYITISH.
-
  2. NUTKNING GRAMMATIK TOMONINI SHAKLLANTIRISH.
  3. NUTKNING TOVUSH MADANIYATINI TARBIYALASH.
  4. SO'ZLASHUV NUTKINI (DIALOG) SHAKLLANTIRISH.
  5. HIKOYA KILISHGA O'RGATISH (MONOLOGIK NUTKNI SHAKLLANTIRISH).
  6. BOLALARNI BADIIY ADABIYOT BILAN TANISHTIRISH.
  7. BOLALARNI BOSHLANG'ICH SAVODGA TAYYORLASH.

- USHBU VAZIFALAR HAR BIR GURUHDAGI BOLALARNING YOSHI VA INDIVIDUAL XUSUSIYATLARIGA KO'RA KUYIDAGICHA TAKSIMLANGAN:
  BIRINCHI VA IKKINCHI KICHIK GURUHDA.
  1. TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH, NUTK O'STIRISH, LUG'ATINI BOYITISH.
  2. NUTKNING GRAMMATIK TOMONINI SHAKLLANTIRISH.
  3. NUTKNING TOVUSH MADANIYATINI TARBIYALASH.
  4. SO'ZLASHUV NUTKINI (DIALOG) SHAKLLANTIRISH.
  5. BADIIY ADABIYOT BILAN TANISHTIRISH.
  USHBU GURUHDA HIKOYA KILISHGA (MONOLOG NUTKKA) O'RGATISH BO'YICHA BOSHLANG'ICH MA’LUMOT BERISH BELGILANGAN.
  KICHIK GURUH BOLALARI TARBIYACHINING HIKOYASINI ESHITIB, LINING SAVOLLARIGA JAVOB BCRA OLISHI, MAVZULARDAGI RASM YUZASIDAN SUHBATLARDA ISHTIROK CTISHI BILAN BIRGA, AVVAL ESHITGAN CRTAK VA HIKOYANI XOTIRASIDA TIKLAB, UNING MAZMUNINI BUZMASDAN AYTIB BERA OLISHLARI LOZIM.

- O'RTA VA KATTA GURUHLARDA TARBIYACHI BOLALAR NUTKINI RIVOJ¬LANTIRISH BO'YICHA KUYIDAGI VAZIFALARNI AMALGA OSHIRISHI KERAK:
  1. BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH, NUTKINI O'STIRISH, LUG'ATINI BOYITISH.
  2. NUTKNING GRAMMATIK TOMONINI SHAKLLANTIRISH.
  3. NUTKNING TOVUSH MADANIYATINI TARBIYALASH.
  4. SO'ZLASHUV NUTKINI (DIALOG) SHAKLLANTIRISH.
  5. HIKOYA KILISLIGA (MONOLOG NUTK) O'RGATISH.
  6. BADIIY ADABIYOT BILAN TANISHTIRISH.

- MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA KUYIDAGI VAZIFALAR AMALGA OSHIRILADI:
  1. BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH, NUTKINI O'STIRISH, LUG'ATINI BOYITISH.
  2. NUTKNING GRAMMATIK TOMONINI SHAKLLANTIRISH.
  3. NUTKNING TOVUSH MADANIYATINI TARBIYALASH.
  4. SO‘ZLASHUV NUTKINI (DIALOG) SHAKLLANTIRISH.
  5. HIKOYA KILISLIGA O'RGATISH (MONOLOG NUTKNI SHAKLLANTIRISH).
  6. BADIIY ADABIYOT BILAN TANISHTIRISH.
  7. BOLALARNI SAVOD O‘RGATISHGA TAYYORLASH.
  BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH, NUTKINI O'STIRISH, LUG'ATINI BOYITISH. LUG'AT USTIDA ISHLASH BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH ORKALI AMALGA OSHIRILADI.

- BOLALARNI TEVARAK-ATROFDAGI BUYUMLAR, HODISALAR, O'SIMLIKLAR, HAYVONOT DUNYOSI, KATTALAR MEHNATI VA H. K. LAR BILAN TANISHTIRISH JARAYONIDA ULARNING NOMLA- RINI, SIFATLARINI, XUSUSIYATLARINI, XARAKTERLARINI SO'ZLAR BILAN AYTAMIZ
  MASALAN, BUYUMLARNING NOMINI ANGLATADIGAN: KO'ZGU, TAROK, SOVUN, TISH VA KIYIM CHO'TKALARI, PA/OS, GILAM, JAVON, KARAVOT, XONTAXTA; SABZAVOTLARNING NONIINI ANGLATADIGAN: SABZI, KARAM, SHOLG'OM, BOCLRING, BAKLAJON; O'SIMLIKLAR: DARAXT, GUL, O'T VA BOSHKALAR; MEVALAR: OLMA, NOK, OLCHA, GILOS, OLXO'RI VA HOKAZOLAR; UY HAYVONLARI: XO'ROZ, TOVUK, OT, SIGIR, IT, MUSHUK, KO'Y, ESHAK\ ULARNING BOLALARINING NOMINI BILDIRUVCHI: JO'JA, TOYCHOK, BUZOK, KO'ZICHOK, UIOKCHA, XO'TIK; HARAKATLARNI IFODALOVCHI: YUVINMOK, ARTMOK, PISHIRMOK, LAYYORLAMOK, KIR YUVMOK, DAZNWLLANIOK, EKMOK VA BOSHKALAR; SIFATLARNI BILDIRUVCHI: KATTA, KICHIK, KIZIL, SARIK, KO'K, ZANGORI, OK, KORA, ISSIK, SOVUK, SHIRIN, ACHCHIK VA HOKAZO SO'ZLAR BOLALARNI TEVARAK-ATROF BILAN TANISHTIRISH JARAYO¬NIDA BOLALAR LUG'ATIGA KIRITILADI, BULLING NATIJASIDA ULARNING LUG'ATI BOYITILADI, NUTKI RIVOJLANADI.

- MAKTABGACHA TA’LIM UMUMAN OLGANDA, UZLUKSIZ TA’LIMNING BIRINCHI BOSKICHI HISOBLANIB, U MAKTABDA O’KISH UCHUN TAYYOR BO’LGAN SOҒLOM VA TЎ LAKONLI SHAXS SIFATIDA SHAKLLANGAN BOLANI TARBIYALASHNI KЎZDA TUTADI.
BOLANI MAKTABDA MUVAFFAKIYATLI TA’LIM OLISHGA TAYYORLASH UCHUN UNGA ONA TILINING BARCHA BOYLIKLARINI EGALLAB OLISH UCHUN TEGISHLI SHART-SHAROITLARNI YARATISH ZARUR.
BOLALAR BOG’CHASINING ASOSIY VAZIFALARIDAN BIRI BOLALARNING ЎZ XALKINING BADIIY TILINI O’ZLASHTIRIB OLISHLARI NATIJASIDA ULARNING TO’G’RI OG’ZAKI NUTKINI SHAKLLANTIRISHDAN IBORATDIR. BU UMUMIY VAZIFA KUYIDAGI MAXSUS VAZIFALARDAN IBORAT: NUTKNING TOVUSH MADANIYATINI TARBIYALASH, LUG’ATNI BOYITISH, MUSTAHKAMLASH VA FAOLLASHTIRISH, NUTKNING GRAMMATIK TO’G’RILIGINI TAKOMILLASHTIRISH, OG’ZAKI (DIALOGIK) NUTKNI SHAKLLANTIRISH, RAVON NUTKNI RIVOJLANTIRISH, BADIIY SO’ZGA KIZIKISHNI TARBIYALASH, SAVOD O’RGATISHGA TAYYORLASH.

- BOLALAR NUTKINI RIVOJLANTIRISHNI TEGISHLI DASTUR ASOSIDA AMALGA OSHIRISH ZARUR. USHBU DASTURDA ATROF-OLAM HAKIDAGI BILIMLAR DOIRASI VA LUG’AT HAJMI, HAR BIR YOSH BOSKICHIDA BOLALARDA SHAKLLANISHI LOZIM BO’LGAN NUTKIY MAHORAT VA KO’NIKMALAR BELGILANGAN BO’LIB, U SHAXSNING MUAYYAN SIFATLARINI (KIRISHIMLILIK, XUSHMUOMALALIK, SALOMLILIK, BOSIKLIK) TARBIYALASHNI KO’ZDA TUTISHI LOZIM.

  NUTKNI RIVOJLANTIRISH DASTURI ILMIY ASOSLARGA KURILGAN BO’LIB, U BUTUN MAZMUNI BILAN BOLA SHAXSINI HAR TOMONLAMA RIVOJLANTIRISHGA KARATILGAN.

  NUTKNI RIVOJLANTIRISH DASTURI BOLA FAOLIYATINING O’KUV, O’YIN, MEHNAT VA MAISHIY KABI SHAKLLARIDA AMALGA OSHADI.

  JAMOAT TARBIYASI SHAROITIDA TA’LIM - BOLA NUTKINI SHAKLLANTIRISHNING YETAKCHI VOSITASI HISOBLANADI.

  ONA TILINI O’KITISH – BOLALARNING BILISH KOBILIYATINI REJALI, ANIK MAKSADNI KO’ZLAGAN HOLDA RIVOJLANTIRISH, ULARNING ATROF-OLAM HAKIDAGI ENG ODDIY BILIMLARNI VA TEGISHLI LUG’ATNI O’ZLASHTIRISH, NUTKIY MAHORAT VA KO’NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH JARAYONIDIR.

- MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI O’KITISHNING ASOSIY SHAKLI – MASHFULOTLARDIR.
DIDAKTIK MAKSADLAR BO’YICHA KUYIDAGI MASHG’ULOTLAR TURLARINI AJRATIB KO’RSATISH MUMKIN:
-YANGI MATERIALNI MA’LUM KILISH MASHG’ULOTI;
-BILIMLAR, MAHORAT VA KO’NIKMALAR MUSTAHKAMLASHGA OID MASHG’ULOTLAR;
-BILIMLARNI UMUMLASHTIRISH VA TIZIMLASHTIRISHGA OID MASHG’ULOTLAR;
-YAKUNIY MASHG’ULOTLAR YOKI HISOB-TEKSHIRUV (NAZORAT) MASHG’ULOTLARI.
BOLALARGA ONA TILINI O’KITISHGA DOIR MASHG’ULOTLAR HAR BIR GURUHDA BOLALARNING YOSH IMKONIYATLARINI VA HAR BIR BOLANING NUTKIY RIVOJLANGANLIK DARAJASINI HISOBGA OLGAN HOLDA AMALGA OSHIRILISHI LOZIM. CHUNKI BILIMLAR MAZMUNI, ULARNING TARKIBI, METOD VA USULLARNI TANLASH, HAFTASIGA O’TKAZILADIGAN MASHG’ULOTLAR SONI, HAR BIR MASHG’ULOTNING DAVOMIYLIGI SHUNGA BOG’LIK BO’LADI.

- 1 YOSHDAN 3 YOSHGACHA BO’LGAN BOLALAR NUTKINI RIVOJLANTIRISHGA DOIR MASHG’ULOTLARNI DIDAKTIK O’YINLAR, ERMAK O’YINLAR, SAHNA KO’RINISHLARI SHAKLIDA ЎTKAZISH TAVSIYA KILINADI. ULAR NAFAKAT KO’NGILOCHAR TUSGA, BALKI ALBATTA TA’LIM TUSIGA EGA BO’LISHI LOZIM.
3 YOSHDAN 5 YOSHGACHA BO’LGAN BOLALAR NUTKINI RIVOJLANTIRISH EMOTSIONAL TUSGA EGA BЎLISHI LOZIM. BUNDA KO’RGAZMAVIYLIK, O’YIN USULLARI VA DIDAKTIK ЎYINLARNI KENG ҚЎLLASH ZARUR.
5 YOSHDAN 7 YOSHGACHA BЎLGAN BOLALAR NUTKINI RIVOJLANTIRISHGA DOIR MASHҒULOTLAR MUAYYAN VAZIFAGA EGA – YA’NI, U BOLALARNI MAKTABDA ЎҚISHGA TAYYORLASHNI KЎZDA TUTADI.
MASHҒULOTLARDA PEDAGOG NUTKIY VAZIFALARDAN TASHKARI ЎҚUV FAOLIYATINI YЎLGA ҚЎYISH KOBILIYATINI SHAKLLANTIRISH (DIKKAT-E’TIBORLI BO’LISH, PEDAGOG TOPSHIRIG’INI TINGLASH, TUSHUNISH VA UNI ANIK BAJARISH, BOLALAR JAMOASI OLDIDA FIKR OLDIRA OLISH, TENGDOSHINING JAVOBIGA ODDIY BAHO BERA OLISH VA H.K.) VAZIFASINI HAM BAJARADI.

- BOLANING JISMONIY VA PSIXIK JIHATDAN RIVOJLANISHIDA UNING SHAXSINI HOLATI VA XUSUSIYATLARI IJTIMOIY TAJRIBANI O‘ZLASHTIRISHI BILAN O‘ZGARIB BORADI. MAQSADGA YO‘NALTIRILGAN PSIXIK-IJTIMOIY KORREKSION ISHLAR JARAYONIDA BOLALAR AQLIY, JISMONIY, AHLOQIY O‘Z-O‘ZINI BOSHQARUV RIVOJLANIB BORADI, IJTMIOIY-MEHNATGA MOSLASHUV MALAKALARI SHAKLLANADI, O‘ZINING FAOLIYATINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH YUZAGA KELADI. PSIXIK-IJTIMOIY ISHLARNING BARCHA TIZIMI INTELLEKTUAL YETISHMOVCHILIKLARGA EGA BO‘LGAN BOLALARNI ATROF DUNYO HAQIQATLARIGA REBILITATSIYA QILISH VA IJTIMOIY MOSLASHTIRISHGA, UNI TENG HUQUQLI VA FAOL MEHNAT KISHISIGA AYTANTIRIB, JAMIAT HAYOTIGA, MEHNATGA MOSLASHIB, JAMIYATGA FOYDA KELTIRISHIGA QARTILADI. KORREKSION-PEDAGOGIKANING ENG MUHIM VAQLI ZAIFIFALARIDAN BIRI- PSIXIK-JISMONIY YETISHMOVCHILIKLARGA EGA BO‘LGAN BOLALARGA PEDAGOGIK TA’SIRNING SAMARASINI OSHIRISH, ULARNING BILISH FAOLIYATI VA NUTQINING POTENSIAL IMKONIYATLARINI RIVOJLANTIRISH, MUSTAQIL HAYOTGA TAYYORLASH VA IJTIMOIY MUHITGA JAMIYATNING TENG HUQUQLI A’ZOSI SIFATIDA MOSLASHTIRISHDIR. AQLIY RIVOJLANISHNING YETISHMOVCHILIGIDA ASOSIY SALBIY OMILLAR BU QIZIQUVCHANLIK (ORIYENTIROVKA) NING ZAIFLGI VA BOLANING YANGILIKNI YAXSHI O‘ZLASHTIRA OLMASLIGIDIR. BU AQLI ZAIFLIKNING ICHKI BIOLOGIK (YADROVIY) BELGISIDIR (

- KO‘PGINA TADQIQOTLAR BOLALARNING UMUMIY MOTORIKASINI SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISHGA QARATILGAN BO‘LIB, QO‘L BARMOQLARI HARAKATLARINI RIVOJLANTIRISHGA BAG‘ISHLANGAN ISHLAR YETARLICHA EMASLIGI ANIQLANDI. SHUNGA BOG‘LIQ RAVISHDA BIZNING BITIRUV MALAKAVIY ISHIMIZNING ANA SHU MUAMMONI TADQIQ ETISHGA QARATILDI. BU MUAMMONI HAL ETISH HOZIRGI VAQTDA KATTA QIZIQISH UYG‘OTADI.OLIGOFRENIYA BOLA HAYOTINING DASTLABKI DAVRIDA YOKI HOMILANING RIVOJLANISHINI TURLI BOSQICHLARIDA MARKAZIY NERV SISTEMASINING (ASOSAN BOSH MIYA KATA YARIM SHARLARI PO‘STLOG‘INING) JAROHATLANISHI NATIJASIDA YUZAGA KELISHI TUFAYLI AQLI ZAIF BOLALARNING ILK RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARINI BILISH ULARNING PSIXIK RIVOJLANISHINI TUSHUNISHDA KATTA AHAMIYAT KASB ETADI.MA’LUMKI AQLI ZAIF BOLANING RIVOJLANISH QONUNIYATLARI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLANING RIVOJLANISH QONUNIYATLARIDEK KECHADI. (G.I.TROSHIN, L.S.VIGOTSKIY). SHUNING UCHUN AQLI ZAIF BOLALARGA HAM UMUM QABUL QILINGAN YOSH DAVRLARGA BO‘LISH TAALLUQLIDIR. BUNDA AQLI ZAIF BOLALARNING HAYOT DAVRLARI HAM SHARTLI RIVISHDA GO‘DAKLIK, ILK YOSH VA MAKTABGACHA TARBIYA VA MAKTAB YOSH DAVRLARIGA AJRATILADI.

- KO‘PGINA TADQIQOTLAR BOLALARNING UMUMIY MOTORIKASINI SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISHGA QARATILGAN BO‘LIB, QO‘L BARMOQLARI HARAKATLARINI RIVOJLANTIRISHGA BAG‘ISHLANGAN ISHLAR YETARLICHA EMASLIGI ANIQLANDI. SHUNGA BOG‘LIQ RAVISHDA BIZNING BITIRUV MALAKAVIY ISHIMIZNING ANA SHU MUAMMONI TADQIQ ETISHGA QARATILDI. BU MUAMMONI HAL ETISH HOZIRGI VAQTDA KATTA QIZIQISH UYG‘OTADI.OLIGOFRENIYA BOLA HAYOTINING DASTLABKI DAVRIDA YOKI HOMILANING RIVOJLANISHINI TURLI BOSQICHLARIDA MARKAZIY NERV SISTEMASINING (ASOSAN BOSH MIYA KATA YARIM SHARLARI PO‘STLOG‘INING) JAROHATLANISHI NATIJASIDA YUZAGA KELISHI TUFAYLI AQLI ZAIF BOLALARNING ILK RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARINI BILISH ULARNING PSIXIK RIVOJLANISHINI TUSHUNISHDA KATTA AHAMIYAT KASB ETADI.

- MA’LUMKI AQLI ZAIF BOLANING RIVOJLANISH QONUNIYATLARI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLANING RIVOJLANISH QONUNIYATLARIDEK KECHADI. (G.I.TROSHIN, L.S.VIGOTSKIY). SHUNING UCHUN AQLI ZAIF BOLALARGA HAM UMUM QABUL QILINGAN YOSH DAVRLARGA BO‘LISH TAALLUQLIDIR. BUNDA AQLI ZAIF BOLALARNING HAYOT DAVRLARI HAM SHARTLI RIVISHDA GO‘DAKLIK, ILK YOSH VA MAKTABGACHA TARBIYA VA MAKTAB YOSH DAVRLARIGA AJRATILADI.GO‘DAKLIK DAVRI (2 OYLIKDAN 1 YOSHGACHA).AQLI ZAIF BOLANING RIVOJLANISHI UNING BIRINCHI YASHASH DAVRIDANOQ, MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR RIVOJLANISHIDAN FARQ QILADI. KO‘PCHILIK OLIGOFREN BOLALARDA BO‘YNINI TUTISH, O‘TIRISH, TURISH, YURISH KABI HOLATLARI RIVOJLANISHI KECHIKIB QOLADI. AQLI ZAIF BOLALARNING TEVARAK – ATROFGA BO‘LGAN QIZIQISHINING PASTLIGI, BEFARQLIGI KO‘ZATILADI. MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLA BIR OYLIKKA TO‘LGACH KATTA YOSHDAGI KISHINING YUZIGA, RANGDOR VA YALTIROQ NARSALARGA UZOQ VAQT TIKILIB TURA OLADI.

- AQLI ZAIF BOLA BIRINCHI YASHASH DAVRIDA TANISH VA BEGONA KISHILARNI AJRATA OLMAYDI. BU DAVRDA BOLA OSIB QO‘YILGAN SHAQILDOQNI USHLAB OLISHGA. UNI QO‘LIDAN MAHKAM TUTIB TURISH UCHUN UNGA QO‘LINI O‘ZATISHGA HARAKAT QILADI. AQLI ZAIF BOLADA BU JARAYONLAR USHBU DAVRDA RIVOJLANMAGAN BO‘LADI. AQLI ZAIF BOLALARNING NUTQI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN RIVOJLANIB BORMAYDI. BOANING TILI CHIQISHIGA YAQINLASHIB QOLISHI SHUNDA NAMOYON BO‘LADIKI. BOLA TEZ-TEZ HAR XIL BO‘G‘INLARNI TALAFFO‘Z QILA BOSHLAYDI. ULARNI ANCHAGACHA HADEB TAKRORLAYDI.AQLI ZAIF BOLALARDA BU JARAYONLAR KECHIKIB RIVOJLANADI. AQLI ZAIF BOLALARDA ORTIKULYATSIYA APPARAT VA FONEMATIK ESHITUVNI RIVOJLANMAGANLIGI BOLA NUTQINI RIVOJLANISHINI KECHIKISHIGA SABAB BO‘LADI. BOLALAR BU YOSH DAVRDA EMAKLASHLARI. O‘TIRISHLARI. NARSALARNI USHLAB TURISHLARI LOZIM. AQLI ZAIF BOLALARDA HARAKAT QILISH PASSIV BO‘LIB, ULAR MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN TENGDOSHLARIGA NISBATAN KECH EMAKLAYDILAR. YURADILAR. AQLI ZAIF BOLALARNING HARAKATINI PASSIVLIGI ULARNI JISMONIY RIVOJLANISHIGA SALBIY TA’SIR KO‘RSATADI. KATTALARNING RIVOJLANTIRUVCHI TA’SIRLARI AMALGA OSHMAYDI. YAQIN RIVOJLANISH ZONASI KENGAYMAYDI. JISMONIY IMKONIYATLARNING VA PSIXIK JARAYONLARNING SHAKLLANISHIDAGI SENZETTIV DAVR O‘TIB KETADI. CHUNKI BOLALARNING HARAKATI, EMAKLASHI TANA MUSKULLARINING O‘SISHIGA VA HARAKATLARNING UYG‘UNLASHUVIGA YORDAM BERADI.

- ILK YOSHDAGI BOLALAR (1 YOSHDAN 3 YOSHGACHA).MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR 2 YOSHDA YURIB KETADILAR. BA’ZI AQLI ZAIF BOLA BU YOSHDA YURIB KETISHLARI MUMKIN. LEKIN KO‘PCHILIK AQLI ZAIF BOLALARDA YURISH HARAKATLARI JUDA KECHIKIB RIVOJLANADI. BA’ZI BOLALARDA 3 YOSHNING OXIRLARIGA KELIB YURISH HOLATLARI KO‘ZATILADI.AQLI ZAIF BOLALARNING HARAKATI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR HARAKATIDAN FARQ QILADI. ULARDA BO‘SH, BEO‘XSHOV QADAM TASHLASH, SEKIN HARAKATLARNI KO‘ZATISH MUMKIN.YURISHNI O‘RGANISH BOLANI UMUMIY PSIXIK RIVOJLANISHIGA KATA TA’SIR KO‘RSATADI. YURISHNI EGALLAGANDAN SO‘NG YANGI RIVOJLANISH BOSQICHI – TEVARAK ATROFDAGI PREDMETLAR DUNYOSINI O‘ZLASHTIRISH BOSQICHI BOSHLANADI.

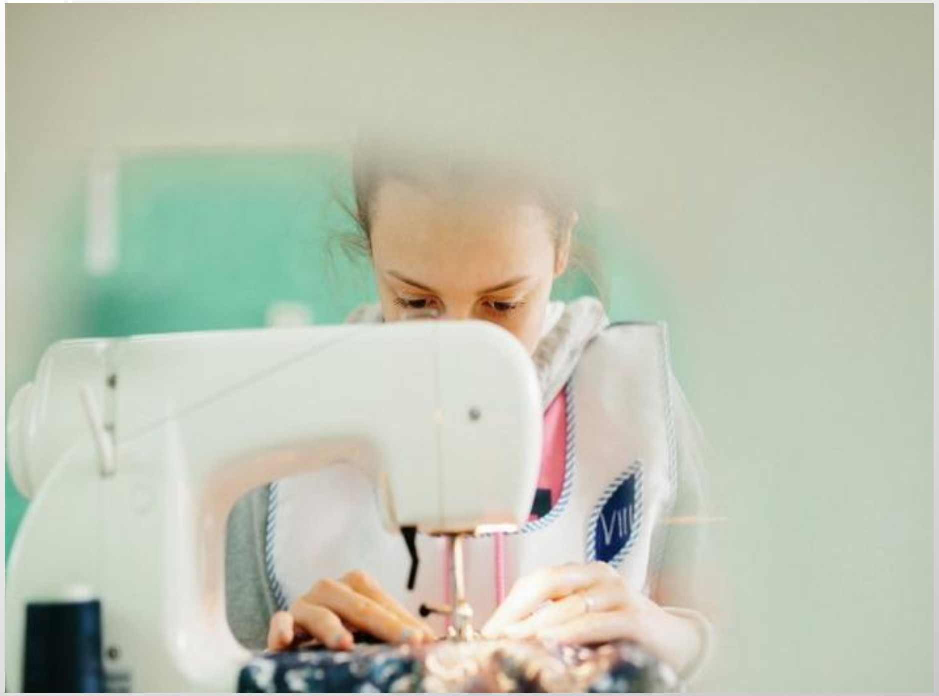

- KATTALARDAN MUSTAQIL BO‘LIB, BOLA SHU VAQTGACHA UNGA TANISH BO‘LMAGAN PREDMETLARNI O‘RGANADI. U AMALIY RAVISHDA FAZODAGI YO‘NALISH VA MASOFANI O‘ZLASHTIRADI. KO‘PGINA PREDMETLARNING XUSUSIYATLARI BILAN TANISHADI. BUNING NATIJASIDA PREDMETLI HARAKATLARNING SHIDDATLI RIVOJLANISHI KO‘ZATILADI.BOLANING PREDMET BILAN HAR QANDAY HARAKATI PREDMETLI HARAKATGA KIRMAYDI. PREDMETLI HARAKAT DEB PREDMET O‘ZINING FUNKSIONAL VAZIFASIGA MUVOFIQ FOYDALANISHIGA AYTILADI. MASALAN, AGARDA BOLA QOSHIQNI QO‘LIGA OLIB U BILAN STOLNI TAQILLATSA – BU PREDMETLI HARAKAT EMAS, BALKI MANIPULYATSIYADIR, CHUNKI QOSHIQNING VAZIFASI BOSHQA: AGARDA BOLA QOSHIQDAN OVQAT YEYISH UCHUN FOYDALANSA – BU PREDMETLI HARAKATDIR.BU DAVR AQLI ZAIF BOLALARDA QANDAY KECHADI? AQLI ZAIF BOLALARDA PREDMETLAR DUNYOSI BILAN SOF TANISHI YUZ BERMAYDI. ULARNING KO‘PCHILIGIDA ATROFDAGI PREDMETLAR DUNYOSIGA QIZIQISH QUYIDAGI TARZDA NAMOYON BO‘LADI: BOLALAR NIGOHI TUSHGAN BARCHA PREDMETLARNI QO‘LLARIGA OLADILAR, AMMO ULARNING XUSUSIYATLARIGA, VAZIFALARIGA QIZIQMAYDILAR, AQLI ZAIF BOLALARNING KO‘PCHILIGI KATTALAR ULARNING QO‘LIGA BERGAN PREDMETLARNI HAM TASHLAB YUBORADILAR.

- PREDMETLI HARAKATLARNING BARCHASI HAM BOLANING RIVOJLANISHIGA BIR XIL TA’SIR ETMAYDI. IDROK VA TAFAKKURNING RIVOJLANISHIGA, SO‘NGRA BOLANING NUTQINI RIVOJLANISHIGA «MOSLASHTIRISH” VA “ASBOBLI” HARAKATLAR KO‘PROQ TA’SIR KO‘RSATADI.“MOSLASHTIRISH HARAKATLARI” – BU PREDMETLAR BILAN SHUNDAY HARAKAT QILISHGA AYTILADIKI, UNDA BOLA BIR PREDMETNI BOSHQA PREDMETGA MOSLAB OLISHI YOKI PREDMETLARNING BIR QISMINI UNING XUSUSIYATI, BELGISIGA QARAB BOSHQA PREDMETGA MOSLASHISHI LOZIM. MASALAN, QUTINI YOPISH UCHUN UNGA KATA – KICHIKLIGI VA SHAKLIGA QARAB QOPQOQ TANLASHI LOZIM. BUNDA IDROK VA TAFAKKUR RIVOJLANADI. SHUNDAY MOSLASHTIRISH HARAKATLARI PRINSIPIDA BIZGA MA’LUM BARCHA DIDAKTIK O‘YINCHOQLARI ASOSLANGAN.

- QUROLLI HARAKATLAR – BU HARAKATLAR JARAYONIDA BIR ASBOB – PREDMET BOSHQA PREDMETLARGA TA'SIR ETISH UCHUN FOYDALANILADI. QUROLLAR SHUNDAY HARAKATLARNI BAJARISHGA YORDAM BERADIKI, BUNDA ULARSIZ BU HARAKATLARNI BAJARISH IMKONI BO'LMAYDI. (QOSHIQ, VILKA, QALAM, BOLG'A, BOLTA, PICHOQ, QAYCHI, NINA VA H.K). HARAKAT ASBOBLARIDAN FOYDALANISHDA BOLANING QO'LI UNI QO'LLASH MANTIG'IGA BO'YSUNADI. BOLA MANIPULYATSIYA QILAYOTGAN YOKI MOSLASHTIRISH HARAKATLARINI QILISHDA PREDMETLARNING XUSUSIYATLARINI O'Z SHAXSIY TAJRIBASI ASOSIDA ANGLAB BORSA, ASBOBLI. QUROLLI HARAKATLARDAN FOYDALANISH USULINI KATTALARDAN O'RGANISH LOZIM. QUROLLI HARAKATLARNI O'ZLASHTIRIB OLISH BOLANING IJTIMOIY MUHITIGA MOSLASHISHIDA MUHIM AHAMIYATGA EGA.

- BUNDA BOLALARNI BA’ZI BIR UY-RO‘ZG‘OR BUYUMLARI VA O‘YINCHOQLARDAN FOYDALANA BILISHGA O‘RGATISH, BULARNING KO‘RISH, ESHITISH VA SEZISH IDROKLARINI O‘STIRISHNI DAVOM ETTIRISH, BUYUMLAR VA ULARNING SIFATI HAQIDA BOSHLANG‘ICH TASAVVURLARNI TARKIB TOPTIRISH, TAQLID QILISH QOBILIYATINI O‘STIRISH; TEVARAK ATROFDAGILARNING NUTQINI TUSHUNISHNI TAKOMILLASHTIRIB BORISH, XATTI – HARAKATNING QAROR TOPGAN QOIDALARIGA RIOYA QILISHGA O‘RGATISH ZARUR.BOLALARNING KATTALAR BILAN MUNOSABATDA BO‘LISHI. UNING O‘SIB BORISHI UCHUN HAL QILUVCHI AHAMIYATGA EGADIR. BOLADA TAQLID QILISH QOBILIYATI O‘SIB BORADI. BU ESA BOLANING HAMMA HATTI-HARAKATLARINI TAKOMILLASHTIRIB BORISHI, JUMLADAN. GAPIRA BOSHLAGAN VA O‘YIN FAOLIYATINING O‘SISHIDA JUDA KATTA AHAMIYATGA EGADIR.

- TEVARAK ATROFDAGILARNING NUTQINI DAROV TUSHUNISH QOBILIYATI AQLI ZAIF BOLALARDA SEKIN O‘SIB BORADI. MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLA 2 YOSHDA QISQA – QISQA JUMLALAR BILAN TURLI GAP BO‘LAKLARINI ISHLATIB, SO‘ZLAY BOSHLAYDILAR. AYRIM AQLI ZAIF BOLALARDA ESA 2 YOSHDA HALI NUTQ SHAKLLANMAGAN BO‘LADI.MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING RIVOJLANISHI. BU BIZGA MA’LUM BO‘LGAN ILK YOSHDAGI RIVOJLANISHINING DAVOMIDIR.MAKTABGACHA YOSHDAGI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALARNING PSIXIK RIVOJLANISHIDA KATTA O‘ZGARISHLAR BO‘LADI. ULARDA IDROK TAFAKKUR RIVOJLANIB BORADI. AQLI ZAIF BOLALARDA ESA BU PSIXIK JARAYONLARNING HAMMASI KECHIKIB RIVOJLANADI. AYRIM AQLI ZAIF BOLALARDA BU PSIXIK JARAYONLARNING RIVOJLANISHI JUDA SEKIN SUR’ATDA O‘TADI.MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR TEVARAK ATROFDAGI KISHILARNING ISH – HARAKATLARINI O‘YINLARDA MUSTAQIL SURATDA AKS ETTIRA BOSHLAYDILAR. ULAR BIRGALIKDA O‘YNAYDILAR. MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALARNI FAOLIYATINING YANGI TURLARIGA O‘RGATISH MUMKIN BO‘LIB QOLADI. AQLI ZAIF BOLALARDA BU JARAYONLARNI SEKINLIK BILAN RIVOJLANGANLIGINI GUVOHI BO‘LISH MUMKIN.

- 4-5 YOSHLI MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN BOLALAR TEVARAK ATROFDAGI VOQELIKKA NISBATAN FAOL HARAKATDA BO‘LADILAR. SYUJETLI ROLI O‘YINLAR MAZMUNI MURAKKABLASHIB BORADI. BU YOSHDAGI AQLI ZAIF BOLALAR ESA ENDIGINA O‘YINCHOQLAR BILAN MUNOSABATDA BO‘LA BOSHLAYDILAR.AQLI ZAIF BOLALARNING NUTQI HAM O‘ZINING MEYORIDA RIVOJLANAYOTGAN TENGDOSHLARNIKIDAN FARQ QILADI. ULARNI BIRINCHI SO‘ZLARI 3 YOSHDA. JUMLALAR ESA MAKTABGACHA YOSHNING OXIRLARIGA BORIB SHAKLLANADI. ULAR NUTQINING FONETIK VA GRAMMATIK TOMONIDA KO‘P KAMCHILIKLAR KO‘ZATILADI. LUG‘AT BOYLIGI KAMBAG‘AL, PASSIV NUTQI FAOL NUTQIGA NISBATAN USTUN BO‘LADI. XOTIRA TURG‘UN BUZILGAN BO‘LADI. AQLI ZAIF BOLALARNING DIQQATI TARQOQ BIR MAQSADGA QARATILGAN BO‘LMAYDI.

- PSIXIK JIHATDAN KAMOL TOPIB BORISH BIR QATOR YOSH DAVRLARNI O‘Z ICHIGA OLADI, BU DAVRLARNING HAR BIRINING O‘Z XUSUSIYATI BOR. KAMOL TOPIB BORISHDAGI YOSH DAVRLARINING XUSUSIYATLARINING BILISH NIHOYATDA MUHIMDIR. CHUNKI SHAXSNING PSIXIK XUSUSIYATLARINING TARKIB TOPISHINI O‘Z ICHIGA OLADIGAN BIR BUTUN JARAYONDA HAR BIR YOSH BOSQICHI UNDAN ILGARIGI BOSQICHGA CHAMBARCHAS BOG‘LANGAN BO‘LADI. KAMOL TOPIB BORISHNING BUNDAN AVVALGI HAR BIR BOSQICHI BAMISOLI NAVBATDAGI BOSQICH UCHUN BAZA YARATADI. BOLANING KAMOL TOPIB BORISHINING BUTUN JARAYONIDAGI XALQALARDAN BIRI BO‘LADI. BIROR YOSH DAVRDA KAMOL TOPIB BORISHNING BUZILISHI NAVBATDAGI DAVRIGA MUQARRAR SUR’ATDA SALBIY TA’SIR KO‘RSATADI.MAKTABGACHA OLIGOFRENOPEDAGOGIKA AQLI ZAIF BOLALARNI TARBIYALASH VA TA’LIM BERISH, ULARNING MUSTAQIL FAOLIYATLARINI TASHKIL ETISH MAQSADIDA TURLI METODLARDAN FOYDALANADI. MAXSUS PEDAGOGIKA METODLARI UMUMIY MAKTABGACHA PEDAGOGIKADA QO‘LLANILADIGAN METODLARIGA O‘XSHASHDIR. AMMO MAXSUS MAKTABGACHA TARBIYA MUASSASASINING KORREKSION-TARBIYAVIY VAZIFALARIGA VA AQLI ZAIF BOLALARNING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARIGA BOG‘LIQ METODLAR TO‘LDIRILADI, O‘ZGARTIRILADI.

- OG‘ZAKI VA KO‘RGAZMALI METODLAR AMALIY METODLAR BILAN UYG‘UNLASHTIRILADI.OG‘ZAKI METODLARGA KO‘RSATMA, HIKOYA QILISH , SUHBAT, MA’LUMOT BERISH, HODISANI TASVIRLASH VA BOSHQALAR KIRADI.KO‘RGAZMA METODLAR KUZATISH, PREDMETLAR VA TEVARAK-ATROFDAGI HODISALARNI TEKSHIRISH (KO‘RISH, TAKTIL, ESHITISH ORQALI), YA’NI BOLANIG HISSIY TAJRIBASINI TASHKIL ETISHNI O‘Z ICHIGA OLADI.AMALIY METODLAR BOLA FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING TURLI USULLARINI (AMALIY VA BILIM TOPSHIRIQLARI, DIDAKTIK O‘YINLARNI TASHKIL ETISH VA HOKAZO) MUJASSAMLAYDI.UMUMIY PEDAGOGIKADAGIDEK MAKTABGACHA OLIGOFRENOPEDAGOGIKADA HAM YUQORIDA KO‘RSATILGAN METODLARNING BIRORTASI HAM ALOHIDA QO‘LLANILMAYDI. ULARNING BARCHASI BIRGALIKDA QO‘LLANILADI. TARBIYA VA TA’LIMNING HAR BIR BOSQICHIDA METODLARNING NISBATI BOLALARNING RIVOJLANISH DARAJASI VA PEDAGOG VA TARBIYACHI OLDIDA TURGAN VAZIFALARDAN KELIB CHIQADI.

- MASHG‘ULOTLARNING TUZILISH TAMOYILLARI.MAXSUS MAKTABGACHA MUASSASALARIDA TA’LIMNING O‘ZIGA XOSLIGI FAQATGINA OG‘ZAKI, KO‘RGAZMALI VA AMALIY METODLARNING QAYNDAY QO‘LLANILISHIGAGINA EMAS, BALKI O‘QUV JARAYONINING TASHKIL ETILISHIGA HAM BOG‘LIQDIR.MASHG‘ULOTLARNING TUZILISHI TAMOYILLARINI KO‘RIB CHIQAMIZ. MA’LUMKI, TA’LIMNING BOSHLANISHIDA AQLI ZAIF BOLALARNING DIQQATI TARQOQ, QISQA VAQTLI BO‘LIB, FAQAT PREDMETNING TASHQI KO‘RINISHIGA QARATILADI. DEMAK, BU VAQTDAGI MASHG‘ULOTLARNING TUZILISH TAMOYILLARIDAN BIRI BO‘LIB, FAOLIYAT TURINI TEZ-TEZ O‘ZGARTIRISH XIZMAT QILADI, CHUNKI OB’EKTLAR VA FAOLIYAT TURINI O‘ZGARTIRISHDA BOLANING DIQQATI TORTILADI VA BU MASHG‘ULOTNI SAMARALI DAVOM ETTIRISHGA IMKON BERADI. ASTA-SEKIN HAR BIR FAOLIYAT TURIGA AJRATILADIGAN VAQT KO‘PAYTIRILIB, FAOLIYAT TURLARI ESA KAMAYA BORADI.

- TA’LIMNING TASHKIL QILISHDA BOLAGA IJTIMOIY TAJRIBANI BERISH USULLARINI TO‘G‘RI TANLASH MUHIM AHAMIYATGA EGADIR. BUNDAY USULLAR-OG‘ZAKI TASVIRLASH YOKI SO‘Z KO‘RSATMASI, KO‘RSATISH (TAQLID) NAMUNA, ISHORALI KO‘RSATMA, BOLANI KATA ODAM BILAN BIRGALIKDAGI HARAKATLARIDIR.BOLAGA IJTIMOIY TAJRIBANI O‘RGATISH USULLARI O‘RTASIDAGI MUNOSABATLAR FAOL BO‘LIB, ULAR DOIMO BIR – BIRINI O‘RNINI OLIB TURISHI LOZIM. MASALAN, NAMUNA BO‘YICHA HARAKAT QILA OLADIGAN BOLANI TAQLID QILISHDA, MUSTAQIL HARAKAT QILA OLADIGAN BOLANI NAMUNADA USHLAB O‘TIRISH KERAK EMAS. SHU BILAN BIRGA BOLA HARAKATNI SO‘Z KO‘RSATMASI BO‘YICHA BAJARA OLMASA NAMUNA BO‘YICHA, ZARUR BO‘LGANDA, TAQLID QILISHGA O‘TISH MUMKIN VA HOKAZO. SHUNI HAM TA’KIDLAB O‘TISH ZARURKI, BOLALAR TURLI TOPSHIRIQLARNI TURLICHA BAJARADILAR. BU TOPSHIRIQNING MURAKKABLIGI VA BOLANING USHBU FAOLIYAT BILAN TANISHLIGI DARAJASIGA BOG‘LIQ.SHUNI ESLATIB O‘TISH LOZIMKI, KO‘RGAZMALI VA AMLIY METODLAR ALBATTA NUTQ BILAN – SO‘Z KO‘RSATMASI, TOPSHIRIQNI OG‘ZAKI TUSHUNTIRISH, OG‘ZAKI TASVIRLASH BILAN BIRGA QO‘LLANILISHI, AMMO NUTQ ASTA SEKINLIK BILAN KIRITILISHI ZARUR.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- ADABIYOTLAR:O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING KONSTITUTSIYASI. –T.: “O‘ZBEKISTON”, 1992 Y.O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING "TA’LIM TO‘G‘RISIDA"GI QONUNI. T.: "SHARQ” , 1997.O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING « BOLA HUQUQLARINING KAFOLATLARI TO‘G‘RISIDA»GI QONUNI. T.: 2008 YIL.KATAEVA A.A., STREBELEVA E.A. DOSHKOLNAYA OLIGOFRENOPEDAGOGI-KA. M.: VLADOS: 2003 G.PO‘LATOVA P.M. VA BOSHQALAR. MAXSUS PEDAGOGIKA. T.: «FAN VA TEXNOLOGIYALAR», 2014 Y.MO‘MINOVA L.R.,SH.AMIRSAIDOVA VA BOSHQALAR. MAXSUS PSIXOLOGIY. T.: “O‘ZBEKISTON FAYLASUFLAR MILLIY JAMIYATI”, 2013 YIL.RUBINSHTEYN S.Y. PSIXOLOGIYA UMSTVENNO OTSTALIX SHKOLNIKOV. M., 1985G.TAYANCH SO‘ZLAR: AQLI ZAIFLIK, MAKTABGACHA YOSH, KORREKSIYA, KOMPENSATSIYA, METOD, SHAKL, TAMOYILLAR, OG‘ZAKI, KO‘RGAZMALI, AMALIY

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT